

Täysistunto

Torstai 14.12.2017 klo 21.15—3.51

3.1. Pääluokka 24 Ulkoasiainministeriön hallinnonala

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt jatketaan aiemmin torstaina keskeytynyttä yleiskeskustelua ulkoasiainministeriön pääluokasta 24.

Keskustelu

3.20 Kari Kulmala sin: Arvoisa puhemies! Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan päämäärä on vahvistaa Suomen kansainvälistä asemaa, turvata itsenäisyytemme ja alueellinen koskemattomuus sekä parantaa ihmisten turvallisuutta ja hyvinvointia. Nämä ovat erittäin tavoiteltavia päämääriä, joissa tarvitaan meistä jokaista. Kuten olemme huomanneet, Itämeren alueellakin tilanne on muuttunut, ja se aiheuttaa huolta. Kansainvälinen turvallisuustilanne on eurooppalaisestakin näkökulmasta heikentynyt. Mielestäni EU:n tulisi keskittyä oleelliseen, koska sillä ei ole edes omaa yhteistä puolustusta. Mielestäni EU:n tulisi keskittyä enemmän hallitsemattoman muuttoliikkeen sekä terrorismin ja radikalisaation uhkan vähentämiseen. Suomi on tässä asiassa vain pieni mutta kuitenkin tärkeä toimija, maa muiden joukossa.

Ulkoasiainhallinnon toimintamenoihin esitetään 219 miljoonaa euroa. Huoli henkilöstön turvallisuudesta ja jaksamisesta alueilla, joilla uhkataso on korkea, on aiheellinen, mutta samalla laaja ja toimiva edustustoverkko on Suomelle erittäin tärkeä. Panostuksia niihin maihin, joiden poliittinen tai taloudellinen merkitys Suomen kannalta kasvaa, on tehtävä jatkossakin.

Pidän tärkeänä, että Suomen puheenjohtajuus arktisessa neuvostossa sujuu hyvin ja jatkuu vuoteen 2019. Arktisen neuvoston puheenjohtajuutta hyödynnetään niin neuvoston aseman vakiinnuttamisessa kuin Suomen kansallisten intressien eteenpäin viemisessä. Mielestäni tähän puheenjohtajuuteen tulisi panostaa vieläkin enemmän. Onhan tämä kuitenkin Suomelle ainutlaatuinen hetki profiloitua arktisten alueiden osajana. Tässä saadaan kaikki arktisten alueiden maat saman pöydän ääreen. Alueelliseen yhteistyöhön osallistumisen tulee olla Suomelle tärkeä keino edistää vakautta, kestävästä kehitystä ja talouskasvua niin Itämeren kuin Barentsin alueella sekä arktisella alueella. Toiminnassa tulee painottaa pohjoisen ulottuvuuden politiikkaa ja monipuolista yhteistyötä pohjoisissa alue-neuvostoissa sekä Suomen arktisen neuvoston puheenjohtajuutta tukevia hankkeita. Pidän hyvänä, että tähän tarkoitukseen esitetään 1,8 miljoonan euron määrärahaa. Pidän hyvänä myös, että valtiovarainvaliokunta lisäsi 150 000 euroa radikalisoitumisen ja terrorismin vastaiseen viestintään. Elleivät viestintä ja tiedustelu toimi, aiheuttaa se vaikeuksia koko toiminnalle.

Suomi on sitoutunut YK:n kestävä kehityksen Agenda 2030:n toimeenpanoon. Varsinaiseen kehitysyhteistyöhön esitetään ensi vuodelle 14,7 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2017. Mielestäni tämä on perusteltua. Alueellisesti Suomi panostaa Afrikkaan,

Budjetin alikohta PTK 140/2017 vp

mikä on perusteltua muun muassa muuttoliikkeen hillitsemiseksi. Suomi kiinnittää erityistä huomiota tyttöjen ja naisten oikeuksiin, mukaan lukien lisääntymisterveys. Tämä on erittäin tärkeä ja oikea panostus. Kehitysyhteistyön tuloksellisuuteen ja vaikuttavuuteen tulee kiinnittää jatkossakin entistä enemmän huomiota. Rahojen tulee mennä oikeisiin kohteisiin ja todelliseen tarpeeseen.

3.24 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Haluan vielä näin yösydämellä puhua kuitenkin Suomen kehitysyhteistyörahoista, jotka kuuluvat tähän ulkoministeriön hallinnonalaan.

Tässä budjettikirjassa ehdotetaan varsinaiseen kehitysyhteistyöhön noin 550 miljoonaa euroa ja kehitysyhteistyöhön kokonaisuudessaan 886 miljoonaa. Nyt kun talous on kasvussa, Suomen kehitysyhteistyön bruttokansantuotteen osuus laskee. Arvioiden mukaan Suomen kehitysyhteistyö on ensi vuonna noin 0,38 prosentin tasolla — siis kaukana siitä tavoitteesta 0,7, johon me olemme sitoutuneet. Vaikka nyt pikkaisen kehitysmäärärahoja nostetaan, ne leikkaukset, mitä tämä hallitus teki alkukaudesta, olivat niin rajuja, että todellakin olemme kaukana tavoitteesta. Olen ymmärtänyt, että hallitus on kuitenkin edelleen sitoutunut tuohon tavoitteeseen ja haluaa siitä pitää kiinni, mutta kyllä tällä tahdilla menee vuosikymmeniä ennen kuin me pääsemme tuohon prosenttiin, ja siksi olisi äärimmäisen tärkeää, että hallitus tekisi nyt selvän tiekartan, kuinka tähän prosenttiin aiotaan päästä, ja tämä hallitus ja tulevat hallitukset siihen sitoutuisivat.

Huolestuttavaa on myös se, että Suomen kaikkein köyhimmille maille elikkä niin kutsumille LDC-maille antaman avun osuus bruttokansantuotteesta on vähentynyt ja rahoitus jää vain 0,16 prosenttiin, vaikka me olemme YK:ssa sitoutuneet siihen, että annamme näille kaikkein köyhimmille maille 0,2 prosentin osuuden. Me olimme tässä tasossa ja tämän ylikin vielä vuonna 2015, jolloin Suomi antoi kehitysapua 0,22 prosenttia bruttokansantuotteesta näille kaikkein köyhimmille maille, ja tähän meidän pitää pyrkiä.

No, kelle Suomi sitten antaa apua? On ehkä aika hämmäntäväkin huomata, että suurin yksittäinen maa, johon Suomi antaa kehitysapurahojaan, on Suomi itse. Suomi antoi kehitysapurahoja viime vuonna 118 miljoonan euron edestä Suomelle itselleen, kun seuraavaksi eniten apua Suomelta saanut maa oli Afganistan, jolle Suomi antoi 27 miljoonaa euroa, ja sitten Nepal, 2 miljoonaa euroa. Miten tämä on sitten mahdollista? Se johtuu siitä, että Suomi on vähän kikkaillut näitten rahojen kanssa sillä tavalla, että leikkaukset eivät olisi näyttäneet ihan niin pahoilta kuin mitä ne olivat, ja nämä 118 miljoonaa euroa käytetään täällä Suomessa niihin kuluihin, mitkä ovat syntyneet pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottamisesta, siis Suomessa syntyviin kuluihin. Tämä kehitys on kyllä varsin huolestuttava, ja toivoisin, että me antaisimme sitä apua ihan aidosti sinne, missä sitä tarvitaan, ja sinne, missä ovat esimerkiksi nyt pakolaiskriisiin liittyvät juurisyyt, eikä niin, että me käyttäisimme näitä kaikkein köyhimmille tarkoitettuja rahoja täällä kotimaassa.

No, me tiedämme, että hallitus leikkasi varsin rajusti järjestöiltä, jotka tekevät kehitysyhteistyötä, siitähän huolimatta, että näissä evaluaatioissa on todettu, että järjestöt tekevät työtään hyvin kustannustehokkaasti ja järjestöt pystyvät hyvin vaikeissakin olosuhteissa toimimaan niin, että saavat hyviä tuloksia. Vain noin 7 prosenttia kaikesta Suomen kehitysyhteistyöstä menee nykyään kansalaisjärjestöille. Sen sijaan entistä enemmän rahaa menee finanssisijoituksiin — kehitysyhteistyön finanssisijoituksen momentille ensi vuoden budjetistakin myönnetään 130 miljoonaa, [Puhemies koputtaa] joka on 15 prosenttia kaikesta. Tämä voi olla sinänsä perusteltua, mutta myös näiltä rahoilta tulee vaatia samaa tu-

Budjetin alikohta PTK 140/2017 vp

loksellisuutta, läpinäkyvyyttä ja ihmisoikeuksien edistämistä kuin edellytetään muultakin kehitysyhteistyöltä. — Oliko tässä meillä aikaraja?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Suositus on 5 minuuttia.

Okei. No, jos saan yhden asian vielä todeta, kun tässä ei taida kovin pitkää puheenvuorolistaa olla, niin haluan nostaa esiin nämä kansalaisjärjestöjen tuet, jotka on annettu järjestöjen viestintä- ja globaalikasvatukseen. Nythän tässä budjetissa esitetään, että nämä rahat siirrettäisiin — summaa ei sinänsä pienennetä — ulkoministeriöstä Opetushallitukselle. Se, mikä tässä on huolestuttavaa, on se, että sitten sieltä rahoja saisivat hakea kunnat ja oppilaitokset. Silloin tämä globaalikasvatustyö suuntautuisi pelkästään kouluihin. Nyt järjestöt ovat kuitenkin pystyneet monipuolisemmin käyttämään näitä rahoja. Ne ovat käyttäneet niitä myös kouluihin ja aivan varmasti myös jatkossa käyttäisivät, mutta sen lisäksi ne ovat tehneet myös erilaista kampanjointia, mediaviestintää, on tehty globaalia vapaaehtoistoimintaa niiden avulla, ja olisi äärimmäisen tärkeätä, että se olisi jatkossakin mahdollista. Siksi tätä siirtoa olisi kyllä syytä harkita ja palauttaa ne rahat mieluummin sinne ulkoministeriön hallintoon, niin että kaikki järjestöt voisivat niitä hakea. Nyt tulee riippumaan koulun aktiivisuudesta, onko siellä ketään opettajaa, joka haluaa näitä rahoja hyödyntää. Järjestöt nimenomaan ovat voineet viedä tätä globaalikasvatusta sellaisiinkin kouluihin, joista ei koulun sisältä itsessään välttämättä ole löytynyt sitä aktiivisuutta, ja tämän käytännön tulisi jatkossakin olla näin. Se olisi paljon tehokkaampaa, monipuolisempaa ja saavuttaisi suuremman osan myös oppilaista.

3.31 Veera Ruoho kok: Arvoisa puhemies! Kehityspolitiikkamme kärkenä on tyttöjen ja naisten aseman parantaminen, ja Suomi tukeekin toiminnallaan muun muassa sitä, että yhä useammat tytöt ja naiset tuleva tietoisiksi oikeuksistaan, mukaan lukien seksuaalioikeudet ja seksuaaliterveys, joilla on yhdessä koulutuksen kanssa vaikutuksia myös väestönkasvun hillitsemiseen. Esimerkiksi Afrikassa arvioidaan, että väestö tulee yli kaksinkertaistumaan, ja tällä hetkelläkin yli 50 prosenttia väestöstä taitaa olla siellä alle 25-vuotiaita. Kun siihen lisätään vielä se, että se nuorisotyöttömyys on ihan äärimmäisen suurta, niin ymmärretään, mikä paine siellä on sille maastamuutolle. Viitataan siihen, mitä sanaa Helsingin yliopistossa meillä valtiotieteellisessä lehtori käytti: se maastamuutto on siellä vain kerta kaikkiaan nuorison selviytymisstrategiana.

Kehitysyhteistyöllä ja siviilikriisinhallinnalla on tänä päivänä yhä selkeämpi linkitys toisiinsa. Euroopassakin ja toivon mukaan täällä Suomessakin ymmärretään se, kuinka tärkeää on, että me vakautamme ja kehitämme niitä alueita, jotta ihmisille ei tulisi sitä tarvetta lähteä pois kotimaastaan. Siten nämä panostukset sekä kehitysyhteistyöhön — ja aiemminkin olen maininnut, että myös Finnfund tekee erinomaisen tärkeätä työtä — että siviilikriisinhallintaan, jolla myös tuetaan sitä, että yhteiskunta on semmoinen, että sinne uskaltavat yritykset investoida eikä tarvitse pelätä sitä, että varastetaan omaisuutta tai tapetaan henkilökuntaa, ovat kokonaisuus. Meidän pitää turvata ja kehittää näitä maita, joista tätä valtavaa painetta on sitten Eurooppaankin tulossa.

Yleiskeskustelu päättyi ja pääluokan käsittely keskeytettiin.